

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

**Vyhodnocení dopadu daňových reforem
v České republice od roku 1993**

Lucie Konečná

© 2016 ČZU v Praze

SOUHRN

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení dopadu daňových reforem na území České republiky od roku 1993. Definuje základní pojmy a daňovou reformu. Poté popisuje jednotlivé daňové reformy, které se na území České republiky od roku 1993 uskutečnily. V analytické části práce je zhodnocen dopad daňových reforem na daňové příjmy, daňovou kvótu a daňový mix. Na základě získaných poznatků o daňových reformách, jsou pak reformy zhodnoceny a jsou doporučeny změny pro budoucí vývoj daňového systému v České republice.

Klíčová slova: Daň, daňový systém, daňová reforma, daňová kvóta, daňový mix, daňové příjmy, základ daně, efektivnost.

ÚVOD

Stále více diskutovaným tématem dnešní doby jsou daňové reformy. Týkají se každého člověka, ať už si tuto skutečnost uvědomuje nebo ne. Daňové reformy jsou zajímavým podnětem k diskuzi především díky neustále probíhajícím změnám v daňovém systému. Vláda přichází s návrhy změn daňového systému téměř každým rokem. Ne však každá změna může být považována za daňovou reformu.

CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce je na základě komparativní analýzy vyhodnotit zda daňové reformy, které proběhly v České republice od roku 1993, mají dopad na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu.

Teoretická východiska vysvětlují prostřednictvím metody deskripce základní pojmy daňové problematiky. Jsou výsledkem kompilace poznatků z odborné literatury, právních předpisů a dalších relevantních zdrojů. Jsou zde popsány základní pojmy, jednotlivé reformy, které se na území České republiky od roku 1993 uskutečnily. Analytická část je zpracována na základě metody komparativní analýzy a metody syntézy. Jsou zde zkoumány jednotlivé daňové reformy a jejich dopad na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu. V kapitole výsledky a diskuze jsou shrnuty výsledky analytické části a zhodnoceny jednotlivé daňové reformy. Na základě získaných vědomostí bude doporučeno několik změn pro případné budoucí daňové reformy.

VÝSLEDKY A DISKUZE

Na základě provedené analýzy je možné konstatovat, že daňové reformy měly vliv na výši daňových příjmů. Celkové daňové příjmy měly s výjimkou roku 2009 růstovou tendenci. Daňová reforma v roce 2004 zapříčinila růst všech typů daní. Tento trend byl znatelný ještě v letech po uskutečnění reformy. Největší změny daňové reformy v roce 2008 se týkaly daní z příjmů. Daňová reforma v roce 2010 přinesla nárůst daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a daně z příjmů fyzických osob. Do budoucna lze předpokládat další růst daňových příjmů v závislosti na případných daňových reformách.

Daňové reformy měly dopad i na výši daňové kvóty. Průběh jednoduché a složené daňové kvóty je do značné míry obdobný. Před rokem 2004 se daňová kvóta zvyšovala v konsekvenci příprav pro vstup do Evropské unie. Po daňové reformě v roce 2004 došlo k jejímu poklesu. V roce 2006 opět rostla. Reforma v roce 2008 opětovně způsobila její pokles. Naopak v roce 2010 došlo k jejímu dalšímu růstu. Vývoj daňové kvóty nemá jednoznačný průběh. Ten bude záviset především na průběhu jednotlivých daňových reforem a politicko-ekonomické situaci v zemi.

Daňový mix prošel v závislosti na daňových reformách řadou změn. Při vstupu do Evropské unie v roce 2004 byla nutná harmonizace českého daňového systému s legislativou Evropské unie. To se projevilo především zvyšováním podílu nepřímých daní. Před reformou měly větší podíl na daňovém mixu daně přímé. Další významný růst nepřímých daní přineslo období po daňových reformách v roce 2008 a 2010.

Dlouhodobě největší a relativně stabilní podíl na daňovém mixu má sociální pojistné. Dále je to daň z přidané hodnoty, daně z příjmů a spotřební daně. V roce 2004 rostl podíl daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a klesal podíl daně z příjmů právnických osob. Daňová reforma v roce 2008 naopak podíl daně z příjmů právnických osob zvýšila. Rostl podíl daně z přidané hodnoty a spotřebních daní. Poklesl podíl daně z příjmů fyzických osob. Do budoucna je možné předpokládat další zvyšování podílu nepřímých daní na úkor přímých. Zvyšování daňové zátěže nepřímých daní ovlivňuje poplatníky nepřímou cestou prostřednictvím statků a služeb.

Administrativní náročnosti celého daňového systému je dána vysokým počtem daní. Pokud by se zjednodušil daňový systém (snižování počtu výjimek, rušení některých typů daní,

rušení přebytečných úřadů ve prospěch elektronické komunikace) došlo by zcela jistě ke snížení administrativní náročnosti. Daně, které jsou pro stát administrativně vysoce náročné a náklady na jejich výběr se mnohdy přibližují výnosu z této daně, by měly být zcela zrušeny. Jedná se například o daň z nabytí nemovitých věcí. Spolu se zrušením této daně by měli být propuštěni úředníci, kteří tyto daně mají na starost. Stát by tak ušetřil peníze daňových poplatníků na daleko podstatnější věci. V rámci rušení daní je možné souhlasit s předsedou poslaneckého klubu ODS Zbyňkem Stanjurou (2016). Ten požaduje zrušení daně z nabytí nemovitých věcí bez náhrady. Poukazuje na výnosnost této daně, která je malá. Následkem zrušení by podle něj došlo ke snížení ceny nemovitostí a splnění požadavků na zjednodušení daňového systému.

ZÁVĚR

Přínosem práce není jen vyhodnocení vlivu daňových reforem na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu, ale taktéž poskytnutí ucelených teoretických poznatků týkajících se problematiky daňových reforem.

Do budoucna lze očekávat daňové reformy, které by mohly přinést některé z výše uvedených změn. Jejich konkrétní podoba však bude záviset na rozložení politických sil v zemi a směřování budoucích vlád.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.

SANDFORD, Cedric. *Why tax systems differ: a comparative study of the political economy of taxation*. Ilustrované vydání. Bath: Fiscal Publications, 2000. ISBN 0-9515157-7-2.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX a.s., 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.